Ἐγχειρίδιον περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐν εἴδει ἐπιστολῆς. Τὸ Ἐγχειρίδιον τοῦτο ἐγράφη μὲν ἐν Βενετίᾳ ἐν ἔτει 1587, ἐξεδόθη δὲ ἐν ἔτει 1591 ἐν Φραγκφούρτῃ μεθ' ἑτέρου πονήματος τοῦ αὐτοῦ, „Περὶ τοῦ τίνα τρόπον ἐν τοῖς οὖσι παρακεχώρηται τα κακά, ὡς ἐν εἴδει ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχην Ἱερεμίαν." 12) Σχόλια ἀνασκευαστικὰ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὑπὲρ τοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου κατὰ Ἰακώβου Γρετζέρου. Ἐξεδόθησαν λατινιστὶ ἐν τῷ Θ' τόμῳ τῶν ἁπάντων τοῦ Γρετζέρου σελ. 50 καὶ ἑξῆς. 13) Διάλογος Γραικοῦ καὶ Λατίνου. Ἐξεδόθη μετὰ τῶν δύο ἀποδεικτικῶν λόγων Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται.

Παΐσιος μητροπολίτης Ῥόδου, Ζακύνθιος, ἤκμαζε κατὰ τὸ τέλος τῆς δεκάτης ἕκτης ἑκατονταετηρίδος (τῷ 1595). ἦν δὲ φίλος τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Μελετίου τοῦ Πηγᾶ καὶ τοῦ ἐπισκόπου Κυθήρων Μαξίμου τοῦ Μαργουνίου. Σώζονται ἐπιστολαί τινες Μελετίου τοῦ Πηγᾶ πρὸς τὸν Παΐσιον καὶ τὸ ἑξῆς ἐπίγραμμα, ποιηθὲν ὅτε ὁ Παΐσιος μετέβη εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐν καιρῷ τῶν τοῦ Νείλου ἀναβάσεων.

Νεῖλος ἐρισμάραγδος ἑλισσομέναις ἐνὶ δίναις
ἅλλεται αἰσθόμενος Παϊσίου ἐρχομένου.
Στέψατε νηρεΐδες ἀμαράντοις, στέψατε νύμφαι
ἄνδρα φίλον ὕμνοις, εἴκελον ἀθανάτοις.
ἁλὼς ὁ γέρων ἔφαθ', αἱ δ' ἔκλυον μάλα γ' ὦκα·
ἤχησαν δ' ἀκταὶ Παΐσιον ἐρχόμενον(α).

Τοῦ μητροπολίτου Παϊσίου σώζονται ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 124 χειρογράφῳ τῆς ἐν Βενετίᾳ Νανιανῆς βιβλιοθήκης (νῦν τοῦ ἁγίου Μάρκου) ὁμιλίαι τριάκοντα. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ὁμιλιῶν τού-

(α) Χειρόγρ. Μαρκιαν. βιβλιοθ. ἀριθ. 124.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ